KAMU MALI HIRSIZLIĞI
(gulûl)

Kur'an'ın en yıkıcı kötülüklerden biri olarak gösterdiği 'kamu malı hırsızlığı', gulûl sözcüğüyle ifade edilmiştir.

Kur'an'da aynı ayette (3/161), biri geçmiş zamanlı, ikisi geniş zamanlı fiil olarak 3 kez kullanılan gulûl; emanete, özellikle kamuya ilişkin emanetlere ve kamu haklarına hainlik etmek, harp ganimetlerinden, kamu malından çalmak demektir. Teknik ve örfî bir fıkıh terimi olarak gulûl, ganimetten bir şey aşırmak ve kamu mallarına ilişkin zimmete hıyanet etmek demektir, (bk. Fahri Demir, *İslam Hukukunda Mülkiyet Hakkı ve Servet Dağılımı,* 232¬ 233)

Gulûlün ürpertici bir günah olarak dikkat çekmesi, kavrama Hz. Peygamber tarafından getirilen sözlü ve fiilî yorumlarla vücut bulmuş gibi görülürse de işin esası öyle değildir. Gulûlün ne ürpertici ve yıkıcı bir insanlık suçu olduğunu anlamak için, Hz. Peygamber'in o ağır uyarılarının, Âli İmran suresi 161. ayet dışındaki Kur'ansal dayanağını gözden kaçırmamak gerekir. Bu dayanak, Kur'an'ın Mâûn süresidir.

Âli İmran 161. beyyinenin söylediği şudur: 1. Hiçbir peygamber gulûl günahına bulaşmaz, 2. Gulûl yoluyla bir şey elde eden, kıyamet günü o şeyi ortaya getirmeye zorlanır. Yani altından kalkamayacağı bir hesaba çekilir ve bu hesabı veremeyeceği için de cehennemi boylar.

Hz. Peygamber'in gulûl günahını işleyenlere karşı takındığı dehşet verici uyarı tavrı bu ayetle açıklanamaz. Başka Kur'ansal beyyineler olmak gerekir. Ve o beyyineler vardır.

Gulûlü, Kur'an mesajı açısından en ürpertici biçimde ortaya ko-

yan beyyineler kümesi Mâûn süresidir. Bu sure incelendiğinde görülecektir ki gulûl, kamu mal ve haklarına (mâûna) musallat olan bir hıyanet, gasp ve hırsızlık türüdür.

Ne diyor Mâûn suresi? Bu suredeki hayat verici mesajı anlamak için omurga kavram olan mâûnu iyi tanımak gerekir.

Mâûn, 'yağmur suyu, ödünç alınan eşya, zekât, halkın yararlanacağı şey, istekliden esirgenen şey' gibi anlamlar taşımaktadır, (bk. Fîrûzâbâdî; *el-Kaamus el-Muhît,* mâûn mad.) Kur'an bu sözcükle, toplumun yararına kullanılması gereken şeyleri ifade etmektedir. Zaten zekât da bunu ifade eden temel kavramdır.

Tüm bunları göz önünde tutarak mâûnu, kamu hakları ve kamu malları anlamında kullanıyoruz. Hz. Peygamber'in gulûl suçundan anladığı da budur. (bk. burada, Mâûn maddesi) Mâûn bağlamında gulûl suçunun ve genel anlamıyla Mâûn suresinin ayrıntıları için *'Mâûn Suresi Böyle Buyurdu'* adlı, bize göre devrim niteliğindeki eserimizin tetkikini önemle tavsiye ederiz,

Kamu mal ve imkânlarının ait oldukları yere ulaşmasına engel olmanın iki şekli vardır:

1-Aktif şekil,
2-Pasif şekil.

Aktif şekil, kamu mal ve imkânlarını fiilen çalıp çırpmak, yiyip içmek, çeşitli oyunlarla keseye ve kasaya aktarmaktır. Pasif şekil ise aktif şekli seçen hain ve hırsızlara göz yummak, açık veya örtülü biçimde destek vermek, engel olmamaktır. Bu engel olmama 'sessiz kalma' biçiminde olabileceği gibi, kamu mevkilerindeki dokunulmazlık ve otoriteyi kullanarak "Yaptımsa yaptım, verdimse verdim, size hesap mı vereceğim; ben yapmışsam yapmışım!" diyerek halkı susturup bastırmaktır. Halk ancak şunu söyleyebilmektedir:

"Allahım! Zulmün aktif ve pasif firavunlarına dünyada ve ahirette lanet et!"

Klasik ve modern firavunluklara izbelerden yükselttiği beddualarla karşı çıkmanın ötesinde bir şey yapamayan halk kitlelerine en büyük destek, yüzyılların ötesinden, vahyin elçisinden geliyor.

Kamu mal ve haklarına musallat olmak, büyük kısmıyla, kamu hizmetinde bulunanların girdiği bir günahtır.YÖnetim, yasama, yargı, denetim ve icra mevkiinde bulunanlar bir yığın kamu mal ve imkânının emanetçisi durumundadır. Bunlar, eğer vicdan ve imanları engel olmazsa, az veya çok, şöyle veya böyle, kamu hakkı altına sokacak hırsızlıklar, yolsuzluklar yapabilir veya yapılmasına göz yumabilirler. Ve bu, onların besledikleri çoluk çocuğu da haramla zehirler...

Hz. Peygamber bize gösteriyor ki, kamu hakkı yemenin yasallaştırılması 'hediye' teranesiyle de gerçekleştirilebilecektir. Ve soruyor: "Eğer bu adam evinde, ana-babasının yanında otursaydı o hediye ona gelecek miydi?"

Hz. Peygamber bir yerde de şöyle diyor: "Eğer ümmetim, kamu malından çalma günahını işlemese karşılarına ebediyen düşman dikilemez." (İbn Hacer el-Heytemî; *ez-Zevâcir,* 2/140)

GULÛL SUÇLULARI HÜKMÎ DOMUZDUR

Domuz eti, İslam geleneğinde, özellikle tasavvuf terbiyesinde, başkalarının hakkını yiyenlerin bütün haram mal ve servetlerinin sembolüdür. Yani başkalarının hakkını yiyenlerin bu yedikleri, maddeten ne olursa olsun, hükmen domuz etidir. Anadolu'da, onun bunun hakkını fütursuzca yiyenlere "Haram yemekten suratı domuz suratına dönmüş" derler. Böyle olunca, başkalarının hakkını yiyenler hükmen domuz olacaktır. Yıllar ve yıllar domuz eti yiyenler ise katmerli domuz olacaklardır. Ve olmuşlardır.

Kur'an'ı Allah'ın muradına uygun okuyanlar (kelimeleri, anlamlarını bilmeden telaffuz edenler değil, anlamını kavramak için tedebbür edenler), şu gerçeği görmekte gecikmezler:

Kur'an, lanetlenenlerin, domuz ve maymuna çevrileceklerini bildiriyor. Beyyine açıktır:

"De ki, 'Allah katında ceza olarak bundan daha kötüsünü size bildireyim mi? Allah'ın lanetlediği, üzerine gazap indirdiğidir o. Allah böylelerinden maymunlar, domuzlar ve tâğut uşakları yapmıştır. İşte bunlardır yer bakımından daha kötü, yolun denge noktasını kaybetme bakımından daha şaşkın olanlar." (Mâide, 60)

Bu ayetlerin devamı olan ayetler, tefsir ilminin temel kurallarından biri olan siyak-sibak karinesi savsaklanmadan okunursa şu da görülür: Lanetlenip domuza ve maymuna çevrilmenin, gulûl suçu ve 'haram yeme' ile irtibatı kesindir. Mâide 60. ayetin devamı olan beyyineleri tedebbürle (telaffuzla değil) okumaya devam edelim:

"Size geldiklerinde 'İnandık!' derler. Gerçekte ise küfürle girmişlerdi, yine onunla çıkmışlardır. Neler saklıyor olduklarını Allah daha iyi bilir. Onların birçoğunun günahta, düşmanlıkta, haram yemede yarıştıklarını görürsün. Ne kötüdür o yapmakta oldukları! Ruhbanlan ve hahamları onları, günah oluşturan sözlerinden, haram yemekten ahkoysalardı olmaz mıydı? Ne kötüdür onların sınaat/teknoloji olarak üretmekte oldukları. Yahudiler dedi ki, 'Allah'ın eli gulûle bulaşmıştır/bağlıdır!' O elleri bağlanasıçaların kendi elleri gulûle bulaşmıştır! Ve söylemiş oldukları yüzünden lanetlenmişlerdir. Söylediklerinin aksine, Allah'ın iki eli de alabildiğine açıktır; dilediği gibi bağışta bulunur. İnan olsun ki, Rabbinden sana indirilen, onlardan birçoğunun küfür ve azgınlığını elbette artıracaktır. Onların arasına, ta kıyamet gününe kadar düşmanlık ve nefret atmışızdır. Ne zaman savaş için bir ateş yaksalar, Allah onu söndürür de onlar yeryüzünde yine bozgunculuğa koşarlar. Ama Allah, bozgunculan sevmez." (Mâide, 61-64)

Mâide 64, gulûl suçuna, haram yeme illetine bulaşıp sonra da bu illeti Allah'a mal etmeye kalkanları, bir kez daha lanetleyerek, domuz ve maymuna çevirmenin varoluş gerekçesini pekiştirmektedir.

Anlaşılan o ki, kapitalizm zulmünün tarihsel babası ve çağdaş patronu Yahudi ile bu zihniyete bulaşan bilcümle maraba kapitalistleri, kitlelerin haklarına el koymak demek olan ğulûlü, ustalıklı bir manevra ile Allah'a mal ederek, bütün kitlesel belaların, yoksulluk ve açlıkların kaynağı olan gulûl suçundan aklanmak istiyorlar. Kur'an ise, bu şeytanî manevrayı sahiplerinin başına geçirerek gulûlün esas sahibinin Allah değil, kitleyi sömürenler olduğunu bildiriyor,

Gerçek şudur: Gulûl suçuna bulaşanlar, kitlelerin alın terini ve emeğini talan edenler, katmerli domuz olmuşlardır ama onlara domuz muamelesi yapacak iman, şuur ve dirayette insanlara sahip bir toplumda yaşamadıkları için kendilerini insan olarak

satmaktadırlar. Hem de 'en onurlu' hatta çoğu kez 'en cennetlik' insan olarak...

Hükmî domuzlara cennetlik adam muamelesi yapanlara Allah'ın reva göreceği ise hiç kuşkusuz, bela ve zillettir.

İslam irfan ve vicdanının ölümsüz temsilcilerinden biri olan Mevlana Celaleddin Rumî (ölm. 1273) Kur'an'ın bu mucizevî ihbarını, yaşanmış bir anekdotla iyice anlaşılır kılmıştır

Mevlana'nın hayatını ve çevresini anlatan Ahmed Eflakî (ölm, 761/1360), Menâkıb'ında, Mevlana'nın, ahdini hozarsa domuz eti yiyeceğine yemin etmiş ve ahdini bozmuş birine şöyle dediğini bildiriyor:

"Gam çekme! Bir miktar kadı malı ye, olsun bitsin. Kadı malı da domuz eti savun-." (Öztürk, *Mevlana ve İnsan,* 179; Gölpınarlı, *Mevlana,* 185-186)

Çünkü Mevlana kadıların rüşvet aldıklarını bilmektedir. Rüşvet, birçok kamu hakkının gerçek yerine ulaşmasına engel olucu bir Mâûn suçudur.

İslam dünyası, hükmî domuzlara, namıdiğer Mâûn suresi mücrimlerine nasıl muamele etmeliydi? Asırlardır gündem yapılmamış bu soruyu sorup cevabını insan haysiyetine yaraşır şekilde vermek zorundayız. Cevap şudur:

Bir Müslüman, karşısına dikilen bir domuza ne yapıyorsa hükmî domuza da bunu yapmak gerekir. Yani halkın tarlasını, çitini-çubuğunu talan ve tarumar etmemesi için onu engellemeli, etkisiz hale getirmeli, ait olduğu ahıra veya ormana sevk etmelidir.

Şimdi, şunu düşünelim:

Müslümanlar, namaz kıldıkları bir mescitte, saflar arasına aniden bir domuz dalsa ne yaparlar? Namazı hemen bozup o domuzu secdegâhtan uzaklaştırırlar. Peki, asırlardır secdegâhların safları arasına karışmış maskeli hükmî domuzlarla bu ümmetin helal lokma yiyen dindarları aynı safta sessiz sadasız nasıl namaz kıldı? Hem de, Mâûn suresi, bize o hükmî domuzların kıldıkları namazların lanet getirmekten başka bir işe yaramadığını açıkça bildirdiği halde.

Hem namazlarınızda Mâûn suresini 'namaz surelerinden biri' diye okuyacaksınız hem de namaz safları arasına dalmış hükmi domuzlarla omuz omuza rükû ve secde edeceksiniz... Olur mu böyle şey! Mâûn suresi, dindarlann mümin vicdanlarında bu şuuru, bu atılım ve hakperestlik ruhunu ateşle m elidir. Ateşlemiyorsa, camilerden hırsızların beslenmesi dışında bir şey beklemek, akla da vicdana da isyan olur. Bize de şu tespiti yapma görevi düşer:

Eğer bir toplumda Mâûn mesajı işlevsel olmuyorsa, o toplumda Kur'an, kendisine mümin muhatap bulamıyor demektir.

Gulûlün bugünkü karşılığı kısaca, kamu mal ve imkânlarına tecavüz demek olur. Bu tecavüz, birinci derecede, kamu mal ve imkânları kendisine zimmetlenen veya emanet edilen kişilerce, ikinci olarak da onların koruduğu veya aracı olduğu kişilerce işlenecektir. Gulûlün en kötüsü kamunun topraklarına elkoymak veya elkoydurmaktır. Bu, Hz. Peygamberin tespitidir. Bir yerde şöyle buyuruyor:

"Allah katında en kötü gulûl. bir kanşlık da olsa, toprak eulûlüdür." (İbn Hanbel, Taberânî, Abdülhalim Mahmud, Ebu Zer, 32)

HZ. PEYGAMBERİN GULÛL SUÇUNA İLİŞKİN TAVIRLARI

Peygamberimizin, gulûl suçu işleyenlerin, namıdiğer, Mâûn suresi ihlalcilerinin cenaze namazlarını kılmadığını bildiren ve bunun gerekçelerini de açıklayan kaynakların birkaçından seçmeler yapacağız.

Hadis ve fıkıh alanının en büyük isimlerinden biri olan İbn Hem mam (ölm. 211/826), eseri *el-Musannefte* bize bildiriyor ki, Hz. Peygamber, kamu malından birkaç kuruşluk bir miktarı çalan Eşca'lı sahabîsinin cenaze namazını kılmamıştır. (İbn Hemmam; *el-Musannef,* 5/244) Hadis ve fıkıh alanının önemli isimlerinden biri olan İbnül-Kayyım el-Cevziyye (ölm.751/1350) ise *Zâdü'l-Meâd* adlı eserinde şunu bildiriyor:

"Bir harp sonrasında Hz. Peygamber'e, 'Filanca, filanca, falanca şehit oldu' diye tekmil verdiler. O, bunlardan birisi için şöyle dedi: 'Hayır! İşte o dediğiniz kişi şehit olmamıştır. Ben onu cehennemin içinde görüyorum. Sebebi de, kamu mallarından çaldığı bir

giysidir.' Hz. Peygamber bunun ardından, Hattab oğlu Ömer'i (Hz. Ömer) çağırarak şu talimatı verdi: 'Git, ey Hattab oğlu, git de insanlara şunu duyun Cennete yalnız ve yalnız müminler gidecektir." *(Zâdu'l-Meâd,* 1/515; 3/107)Ayrıca bk. Müslim, iman bahsi; İbn Hanbel, Müsned, 1/30, 47}

Peygamberimizin Hz. Ömer'e söylediği söz, kamu malı hırsızlarının mümin niteliğini yitirdiklerine kanıt olarak değerlendirilmelidir. Nitekim Mâûn suresinin söylediği de budur.

İbnü'l-Kayyım devam ediyor: Hayber seferi sırasında ölen birinden söz ettiklerinde Hz. Peygamber şöyle buyurdu:

"Arkadaşınızın cenaze namazını siz kılın."

Bu sözü duyan sahabîlerin yüzü renkten renge girdi. Bunu gören Hz. Peygamber şöyle buyurdu:

"O arkadaşınız, kamu mallarından bir miktar aşırmıştı. Cenazesini kılmamamın sebebi, işte budur."

Bunun üzerine, sahabîler, ölen adamın eşyasını karıştırıp baktılar; bir de ne görsünler, halkın malından bir deri pabucu aşırmış. (Olay için ayrıca bk. İbn Hanbel; *Müsned,* 2/213; Ebu Davud, hadis no: 2712; Hâkim, *el-Müstedrek,* 2/127)

Hz. Peygamber, gulûl suçlusu olanlann hiçbirinin cenaze namazına katılmamıştır. (Gulûl konusunda bk. Öztürk; *İslamda Büyük Günahlar,* 216-218)

Bu hayatî mesajlar yerine kitlelere, avutucu, uyutucu birtakım 'dinleştirilmiş uydurmalar ve yapay kutsallar' yutturulmakta, hatta dayatılmaktadır.

Anlaşılan o ki, Mâûn suresi, İslam dünyasını, o arada Türkiye'yi çok daha ağır tokatlarla sarsmaya devam edecektir.